

Винославська Олена Василівна

к.психол.н., доцент, професор кафедри
психології і педагогіки ФСП НТУУ «КПІ»

Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на психіку і здоров'я людини

У доповіді обґрунтовується необхідність інтеріоризації студентами етичних стандартів щодо унеможливлення неетичного використання ними мережі Інтернет, а також актуальність дослідження проблеми збереження психічного та фізичного здоров'я користувачів ІКТ.

На початку третього тисячоліття інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) настільки глибоко увійшли в життя сучасного суспільства, що вже важко уявити собі процес отримання вищої технічної освіти без використання комп'ютерних технологій і Інтернету. Однак, на думку багатьох дослідників, поряд із широкими позитивними можливостями ІКТ дуже часто спричиняють негативний вплив на розвиток особистості студента.

До основних позитивних можливостей ІКТ слід віднести:

- прискорення пошуку інформації;
- спрощення процесів комунікації;
- пришвидшення обробки великих масивів інформації.

Перелік негативних впливів значно довший. Але ми вважаємо, що для подальшого дослідження їх доцільно об'єднати у дві основні групи:

- 1) Негативні впливи, що пов'язані з неетичним застосуванням ІКТ.
- 2) Негативні впливи на психічне і фізичне здоров'я користувачів ІКТ.

Розглянемо першу групу негативних впливів ІКТ на користувачів. Найбільш негативним серед них вважають високу ймовірність порушення конфіденційності. Сучасні хакери у будь який момент можуть порушити захист користувача і скористатися отриманою інформацією йому на шкоду. Окрім того, існує необхідність вирішення проблеми запобігання неетичному використанню інформації, що поширюється через телекомунікаційні мережі, зокрема:

- несанкціонованому втручанню в роботу комп'ютерних мереж,

- створенню й поширенню шкідливих програмних продуктів,
- несанкціонованому поширенню інформації з обмеженим доступом.

У другій групі негативних впливів ІКТ варто виокремити шкідливі впливи на психічне і на фізичне здоров'я користувачів.

Згубний вплив на психічне здоров'я користувачів ІКТ чинять:

- віртуальне спілкування у мережі, яке в деяких випадках майже повністю витісняє реальне;
- зниження бажання мислити, запам'ятовувати, критично оцінювати подану інформацію;
- виникнення Internet-залежності. В останньому випадку користувач ІКТ може навіть стати жертвою сайтів азартних ігор.

Негативний вплив на фізичне здоров'я користувачів ІКТ чинить тривале сидіння перед монітором, що приводить до погіршення зору, безсоння, ожиріння тощо.

Також на самоорганізацію користувачів ІКТ негативно впливають такі непродуктивні витрати часу як:

- відволікання на несуттєві речі типу цікавих новин / читання блогів;
- відкладання завдання на останній момент через ілюзію швидкого отримання інформації;
- занурення у соціальні мережі, які відволікають від основної роботи, збивають з режиму та ін.

Окрім названих у багатьох дослідженнях вказується на такі пов'язані з Internet небезпеки як сексуальна експлуатація, моральне розбещення, кібер-знущання, що часто мають місце серед підлітків і студентів.

Отже, в технічних університетах існує необхідність реалізації навчально-виховних заходів, які б сприяли інтеріоризації студентами етичних норм і стандартів щодо використання ними мережі Інтернет, а також проведення досліджень з розробки і реалізації профілактичних заходів щодо збереження психічного та фізичного здоров'я студентів як користувачів ІКТ.